

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/127/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

172/2019. (VI. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2019. március 27-én előterjesztett **panaszát** a 2019. június 13-án – Dr. Cservák Csaba testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedés történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2019. március 21-én közterületen történt diszkriminatív rendőri intézkedés (közlekedésrendészeti intézkedés, igazoltatás, ruházat-átvizsgálás), és rendőri hangnem miatt 2019. március 27-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez, amit 2019. április 3-án, postai úton kiegészített.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint 2019. március 21-én 23 óra 10 perc és 23 óra 30 perc közötti időben a panaszost B. város *kerületében, a * nevű büfé (a továbbiakban: büfé) előtt, rendőrök vonták intézkedés alá, mivel rossz helyen állt meg gépkocsijával. A panaszos elismerte a szabálysértés tényét.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A rendőrök átkutatták gépkocsiját, és ruházatát, illetve „motozást” is végrehajtottak nála. A panaszos a vele szemben intézkedő rendőröket (és a szolgálati gépkocsi rendszámát) név szerint megjelölte beadványában (*F.P.*, *Sz.Cs. R.D.*), akik közül az egyik (*R.D.*) azt mondta a panaszosnak: „állj arrébb az autóddal, te bűdös cigánykurva”.

A rendőrök elvették a panaszostól mobiltelefonját is, annak IMEI számát megnézték. Testüregvizsgálatot („végbél motozást”) is akartak fogatosítani az utcán, azonban azt a panaszos nem engedte.

Ahol a panaszos tilosban állt meg, ott állt egy kamion is, azonban annak vezetőjét nem vonták intézkedés alá, és nem büntették meg, amit a panaszos diszkriminatívnek tart. A panaszossal szemben a rendőrök helyszíni bírságot szabtak ki.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében további felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A panaszossal szemben a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság *Osztály állományának három rendőre: két r. törzsőrmester (*R.D.*, *F.P.*) és egy r. őrmester (*Sz.Cs.*) fogatosította a rendőri intézkedést.

2) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság * Osztály r. őrnagy őrsparancsnokának tájékoztató levele az alábbi adatokat tartalmazza.

a) A r. őrnagy a kivizsgálás során meghallgatta az rendőröket, akik elmondták, hogy 2019. március 21-én 18 óra és 2019. március 22-én 6 óra között gépkocsizó járőrszolgálatot láttak el. Szolgálatuk teljesítése során, 22 óra 40 perc körül észlelték, hogy az I. út 9. szám alatt található büfé előtt egy személygépkocsi szabálytalanul, a forgalom elől elzárt területen parkol.

Ezt tapasztalva – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdése alapján – a rendőrök a szolgálati gépkocsival a szabálytalanul parkoló személygépkocsi mögé parkoltak, majd a fényjelző készüléket felkapcsolták. Ennek ellenére a személygépkocsi tulajdonosa nem jelent meg a helyszínen. Ezt tapasztalva *F.P.* r. törzsőrmester a gépkocsi tulajdonosának felkutatása érdekében megjelent a büfénél, és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. §-ának (1) bekezdése alapján, a napszaknak megfelelő köszönéssel nevének és rendfokozatának, valamint jelvéyszámának közlésével intézkedést kezdeményezett a büfé előtt tartózkodó személyekkel szemben, majd az ott tartózkodókat nyilatkoztatta, hogy a szabálytalanul parkoló személygépkocsi kinek a tulajdonát képezi. Ekkor a panaszos közölte, hogy az ő tulajdonát képezi, amire a r. törzsőrmester megkérte, hogy fáradjon kíséretében az gépkocsihoz és az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazolásra szólította fel: kérte, hogy adja át a menetokmányokat.

A panaszos közölte, hogy előbb megenné a megvásárolt szendvicset. A rendőr felszólította, hogy a szabálysértés megszüntetése érdekében haladéktalanul fáradjon kíséretében a tulajdonát képező gépkocsihoz és adja át a menetokmányokat.

A panaszos ekkor agresszíven, idegesen kezdett viselkedni, többször megemelte hangját és obszcén szavakat használt.

Eközben a másik r. törzsőrmester (R.D.) a panaszos személygépkocsiját ellenőrizte a rendelkezésére álló nyilvántartó rendszerben a Samsung Nova eszközön, oly módon, hogy a jármű jobb hátsó részénél állt a járdán. Eközben hallotta, amint a r. törzsőrmester a panaszossal kommunikál. Ő nem tapasztalta, hogy rendőrtársa szidalmazta volna a panaszost.

Miután a panaszos a járművéhez ment, R.D. r. törzsőrmester is a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) bekezdése alapján, a napszaknak megfelelően köszöntötte, majd közölte vele nevét, rendfokozatát, valamint jelvéyszámát. A panaszos átnyújtotta a nevére kiállított vezetői engedélyét, személyi igazolványát, és a személygépkocsi forgalmi engedélyét. Megállapították a panaszos személyazonosságát, illetve azt, hogy a gépjármű tulajdonosa a panaszos édesanyja.

A panaszos elmondta, hogy ő parkolt le a gépkocsival pár percre. Vele szemben a rendőrök légalkohol-tesztet alkalmaztak, ami negatív eredményt mutatott. Az intézkedő rendőrök közölték vele, hogy szabálysértés miatt kezdeményezték vele

Mivel a panaszos idegesen és agresszíven viselkedett az intézkedés során, vele szemben R.D. r. törzsőrmester az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházat-, csomag- és gépjármű átvizsgálást foganatosított. Annak során a panaszos ruházatából, csomagjából és a személygépkocsiból nem került elő szabálysértés, bűncselekmény eszköze, tárgya. Találtak nála viszont egy mobiltelefon készüléket, amit a panaszos kérésre kikapcsolt, majd az akkumulátort kérésre kivette, azzal a céllal, hogy láthatóvá váljon annak IMEI-száma. Azt a rendelkezésre álló körözési nyilvántartási rendszerben (a továbbiakban: KÖNYIR) leellenőrizték. A mobiltelefonon lévő adatokat így nem is láthatták a rendőrök.

A rendőrök a panaszost és a személygépkocsit a vonatkozó KÖNYIR-ben leellenőrizték, azokban nem szerepeltek. Az ellenőrzés során megállapították, hogy a panaszos vezetéstől eltiltás hatálya alatt nem áll, illetve a személygépkocsi nincs kivonva a forgalomból.

A bírságszelvény és a befizető csekk, valamint a személyes okmányok és forgalmi engedély átadását, illetve a napszaknak megfelelő elköszönést követően a panaszost útjára bocsájtották.

b) A rendőrök a panaszossal szemben az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján igazoltatást, az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházat-átvizsgálást foganatosítottak. Előbbi indoka a szabálysértés rendőrök általi észlelése, utóbbi indoka az volt, hogy a panaszos a rendőri intézkedés során idegesen és agresszíven viselkedett.

A rendőrök a panaszossal szemben motozást nem végeztek; a panaszában említett „végbél-motozás” végrehajtása teljesen abszurd, elképzelhetetlen.

c) Mivel a panaszos cselekményével megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 18. §-ának (1) bekezdés k) pontjában rögzített, a „járműforgalom elől elzárt terület (157. ábra); az útburkolati jellel jelzett területre járművel ráhajtani tilos” tilalmat és elkövette a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-a szerint minősülő szabálysértést, részére 10.000 forint helyszíni

bírságot ajánlottak fel a rendőrök. A panaszos a szabálysértést elismerte, a részére felajánlott bírságot elfogadta, azt aláírásával hitelesítette.

d) A rendőrök a panaszost tájékoztatták a rendőri intézkedéssel szembeni panasztételi lehetőségéről, amelyet megértett és tudomásul vett.

e) A r. őrnagy egyenként meghallgatta a rendőröket, akik egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy az „állj arrébb az autóddal, te büdös cigánykurva” mondat, vagy más sértő, vagy obszcén tartalommal bíró kifejezést nem használták a panaszossal szemben. (A r. őrnagy megjegyezte, hogy „a ’kurva’ kifejezést női nemű személyek szidalmazására használják, azonban az intézkedés alá vont személy szemmel láthatóan férfi volt, így teljességgel életszerűtlen, hogy pont ezt a kifejezést használták volna” a panaszossal szemben a rendőrök.)

f) A helyszínen más szabálytalanul parkoló gépjármű, főleg nem kamion nagyságú gépjármű nem várakozott sem szabályosan, sem szabálytalanul. Az intézkedő rendőrök elmondták, hogy azért intézkedtek a panaszossal szemben, mert szabálysértést követett el, azt mindenféle részlehlajlás nélkül kezdték meg és folytatták le.

A büfében tartózkodtak emberek, de az az intézkedés helyszínétől túl messze van, senki nem hallhatta a panaszossal szembeni rendőri intézkedést.

g) A kivizsgálás során megállapították, hogy az intézkedéssel kapcsolatban kép- és hangfelvétel nem áll rendelkezésre.

Az intézkedő rendőrök a hatályos törvények és rendeletek alapján jogszerűen és szakszerűen intézkedtek.

3) A rendőrség továbbította a panaszosnak átadott helyszíni bírság nyomtatvány másolatát. A dokumentumon az szerepel, hogy a B.település I. út. 9. sz. alatti helyen, 2019. március 21-én 22 óra 40 perckor a panaszos az általa vezetett személygépkocsival szabálytalanul, a forgalomtól elzárt területen parkolt. Az elkövetett szabálysértés rovatban a Szabs. tv. 224. §-át és a KRESZ 18. §-ának (1) bekezdés k) pontját rögzítették; a bírság összege 10.000 forint. A csekkszelvényt a rendőrök a panaszosnak átadták. A panaszos személyi adatainak rögzítésére szolgáló rovatokat kitöltötték, a panaszos a nyomtatványt aláírta.

4) A panaszossal szemben intézkedő két r. törzsőrmester a Testület felvilágosítás-kérése alapján jelentést készített a rendőri intézkedés részleteiről.

a) Az egyik r. törzsőrmester (akit a panaszos a beadványában név szerint megjelölt, mint aki a panaszossal szemben bántóan beszélt) jelentése az alábbi adatokat tartalmazza.

A jelentés tartalmazza a panaszossal szembeni rendőri fellépés ténybeli és jogi indokát [szabálysértés rendőrök általi észlelése, Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pont, (6) bekezdés], a szolgálati fellépés módját, továbbá azt is, hogy a többszöri rendőri felszólításra a panaszos agresszíven, idegesen kezdett viselkedni: többször megemelte hangját és obszcén szavakat használt.

A r. törzsőrmester a panaszos személygépkocsiját ellenőrizte a rendelkezésre álló gépkocsi nyilvántartó rendszerben (annak jobb hátsó részénél állt a járdán, és hallotta, hogy társa a panaszossal kommunikál, de nem tapasztalta, hogy szidalmazta volna a panaszost). A r. törzsőrmester a panaszossal szemben légalkohol-tesztet alkalmazott (negatív eredménnyel), illetve – ideges és agresszív viselkedése miatt – ruházat-, csomag- és gépjármű átvizsgálást fogantatosított (szintén negatív eredménnyel). A birtokában talált mobiltelefont az Árpád Központon keresztül – IMEI szám alapján – a rendelkezésre álló KÖNYIR-ben leellenőrizte.

A rendőr jelentésében a panasz motozásra vonatkozó részével kapcsolatban az alábbi megjegyzést tette: azt ügyész vagy nyomozó hatóság rendelheti el. A panaszban említett „végbélmotozást továbbá kizárólag orvos végezheti és nyilván nem közterületen”.

A mobiltelefonnal összefüggésben továbbá a r. törzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy azt nem vették el tőle, azt a panaszos a rendőr kérésére kikapcsolta, majd az akkumulátort – kérésre – kivette, azzal a céllal, hogy láthatóvá váljon annak IMEI száma és azt ellenőrizni lehessen a KÖNYIR-ben,

Ezeket követően a panaszossal a másik r. törzsőrmester közölte, hogy cselekményével elkövette szabálysértést követett el, ami miatt részére 10.000 forint helyszíni bírságot ajánlott fel. Azt a panaszos elfogadta és aláírásával hitelesítette.

A panaszos és a gépkocsi ellenőrzése, továbbá a rendőri intézkedéssel szembeni panasztételi lehetőségéről való tájékoztatása tekintetében a jelentés az Állásfoglalás II. rész 2)-3) pontjában ismertetettekhez képest többlet adatot nem tartalmaz.

Az intézkedés végeztével a r. törzsőrmester felhívta a panaszos figyelmét, hogy a jövőben tartózkodjon efféle szabálysértés elkövetésétől, illetve felszólította, hogy a szabálysértés tényét szüntesse meg: a személygépkocsival parkoljon le szabályosan. Azt megértette, tudomásul vette, majd távozott a helyszínről.

A panaszbeadványban leírt becsmérlő kifejezéssel kapcsolatban a rendőr azt a megjegyzést tette, hogy nemhogy szolgálata teljesítése során, de még a civil életben sem használta ilyen kifejezést, valamint tudomása szerint a „kurva” kifejezést női nemű személyek szidalmazására használják, azonban a panaszos férfi volt.

b) A panaszossal szemben intézkedő másik r. törzsőrmester utólagos jelentése a másik r. törzsőrmester jelentésével [Állásfoglalás II. rész 4) a) pont] egyezően tartalmazza a panaszossal szembeni rendőri intézkedés előzményét, annak ténybeli és jogi indokát, a szolgálati fellépés módját, továbbá a panaszos személyének, gépkocsijának és telefonjának ellenőrzése tekintetében is azonosak az adatok.

A jelentésben szerepel továbbá az, hogy amikor a r. törzsőrmester felszólította a panaszost az iratok átadására, és arra, hogy menjen a járművéhez a szabálysértés megszüntetése érdekében, a panaszos azt közölte, hogy előbb megenné a megvásárolt szendvicset. Ezért a rendőr felszólította, hogy vesse alá magát a rendőri intézkedésnek, és fáradjon a gépjárművéhez, mivel magatartásával szabálysértést valósít meg. Ekkor a panaszos láthatóan ingerültté vált, kérdőre vonta az intézkedés célját, illetve közölte, hogy „nem a normális embereket kéne baszogatni”, majd odasétált a járművéhez, ahol a másik két rendőr tartózkodott.

A rendőr továbbá megjegyezte jelentésében, hogy – a panaszban foglaltakkal ellentétben – a helyszínen fogatosított intézkedés során a panaszossal szemben mindkét rendőr tisztelettudóan beszélt, illetve trágár kifejezésekkel nem illették.

5) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság vezetője a panaszos panaszára kapcsán tájékoztatást küldött a BRFK Hivatala vezetőjének, amely az Állásfoglalás II. rész 2)-4) pontjaiban ismertetettekhez képest többlet adatot nem tartalmaz, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekintett.

III.

A panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírság vonatkozásában a Testület az alábbiakra hívja fel a panaszos figyelmét.

A Testület hatáskörét az Rtv. szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kitételétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntelérítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testületnek a fentiek alapján nincs lehetősége arra, hogy szabálysértési kérdéseket (így a helyszíni bírság kiszabását) érdemben vizsgálja.

A Testület felhívja ugyanakkor a panaszos figyelmét arra, hogy a Szabs. tv. 99. §-ának (1)-(3) bekezdései szerint helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig (hat hónapon belül újabb szabálysértés elkövetése esetén hetvenezer forintig) terjedhet. Ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását – a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 6. sz. melléklete tartalmazza a panaszos által elkövetett szabálysértést: a Szabs. tv. 224. §-a szerinti, a közúti közlekedésre vonatkozó szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést, amikor is a szabálysértés elkövetési magatartásával megszegett jogszabályi rendelkezés a KRESZ 18. §-ának (1) bekezdés k) pontja. Emiatt 10.000 forint helyszíni bírság kiszabásának van helye.

A Testület felhívja a panaszos figyelmét arra, hogy a helyszíni bírság egy sommás eljárási mód: az eljárás anélkül, hogy elkezdődne, máris befejeződik. A felelősségre vonás, a szabálysértési felelősség megállapítása egyidejűleg történik meg azzal, hogy ezesetben az elkövető elismeri a szabálysértés elkövetését, és a további jogorvoslati lehetőségről lemond. A bírság kiszabása egy sajátos „alku” (de nem alkudozás!) eredménye. Az elkövető nem kötelezhető arra, hogy a helyszíni bírságolásnak alávesse magát, ugyanakkor a hatóság részéről eljáró személy sem köteles ebben a sommás formában elbírálni a szabálysértést, és bármikor választhatja a helyszíni idézést vagy feljelentést is. (Kommentár a szabálysértési törvényhez. Szerző: dr. Cserép Attila, dr. Fábíán Adrián, dr. Rózsás Eszter)

IV.

A panaszos sérelmezte a vele szemben (illetve gépkocsijára nézve) foganatosított átvizsgálást, „testüreg motozás” kilátásba helyezését, mobiltelefonjának ideiglenes elvételét. Panaszolta továbbá a rendőri hangnemet, illetve a rendőri intézkedés részrehajló jellegét. **A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való, VI. cikk szerinti személyes adatok védelméhez fűződő, XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, továbbá az Alaptörvény XV. cikkben foglalt diszkrimináció tilalmát az alábbiak szerint.**

1) A Testület vizsgálta, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A panaszbeadvány azt tartalmazza, hogy a panaszos „rossz helyen” állt meg gépkocsijával, a panaszos azonban elismerte a szabálysértés tényét.

A rendőrségi dokumentumok szerint a rendőrök szolgálatuk teljesítése során azt észlelték, hogy egy személygépkocsi szabálytalanul (a forgalom elől elzárt területen) parkol. A rendőrök adatgyűjtést végeztek (a büféhez mentek, és az ott tartózkodókat kérdezték a tilosban álló gépkocsi tulajdonosáról), annak során a panaszos közölte, hogy az az ő tulajdonát képezi.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontja értelmében a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a továbbá az alábbiak szerint rendelkezik. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A rendőrségi dokumentumokban megjelöltekre figyelemmel a Testület álláspontja szerint az alábbi, Rtv.-n és Szolgálati Szabályzaton kívüli jogszabályi rendelkezések hívhatók fel. A KRESZ 18. §-a tartalmazza az útburkolati jeleket, az (1) bekezdés k) pontja szerint: a járműforgalom elől elzárt terület (157. ábra); az útburkolati jellel jelzett területre járművel ráhajtani tilos. A Szabs. tv. 224. §-a szerint a továbbá a közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértését követi el az, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, amire felhívta a figyelmet az Állásfoglalás III. részénél. Azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésének észlelésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A Testület megítélése szerint a közlekedési szabálysértés rendőrök általi észlelése (és annak panaszos által a helyszínen történt elismerése) mindenképpen olyan körülmény, amely a közlekedésbiztonság, ezáltal a közbiztonság védelme érdekében, az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A rendőri intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A panaszos kifejezetten ugyan nem sérelmezte igazoltatását, azzal összefüggésben azonban a Testület az alábbiakra mutat rá.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A törvényhely (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni.

A panaszos igazoltatása a fentiek alapján (mivel az észlelt szabálysértés alapján helyszíni bírság kiszabásának vagy szabálysértési eljárás lefolytatásának volt helye) jogszerű és indokolt volt, ami által nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga.

3) A Testület vizsgálta a panaszos által a beadványban hivatkozott átvizsgálás („motozás”) jogalapját.

A panaszbeadvány szerint a panaszos ruházatát, gépkocsiját átvizsgálták, és „megmotozták”. testüreg vizsgálatot is akartak foganatosítani, az azonban nem történt meg.

A rendőrségi dokumentumok szerint a rendőri intézkedés során a panaszos agresszíven és idegesen viselkedett, ezért ruházat-, csomag és gépjármű átvizsgálást foganatosított vele szemben az egyik r. törzsrőrmester. Motozást, illetve testüreg átvizsgálást azonban nem foganatosítottak.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség által hivatkozott, az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése megfelelő jogszabályi felhatalmazást adott az átvizsgálásra: a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja szükségessé teszi.

A Testület továbbá utal az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésében írtakra: a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Ugyanakkor ez a korlátozás nem lépheti át azt a mértéket, amely már az érintett emberi méltóságának indokolatlan sérelmét vonná magával.

A Testület elfogadta a rendőrség álláspontját, azaz azt a körülményt, hogy a panaszos viselkedése alapján felmerülhetett az, hogy gépkocsijában vagy magánál (ruházatában) olyan tárgyat tart, ami bűncselekmény vagy szabálysértés eszköze (tárgya).

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékokat úgy értékelte, hogy a panaszos ruházatának, járművének és csomagjának átvizsgálása indokolt volt, ami által nem sérült a személyi integritáshoz való alapvető joga.

b) A panaszos által említett motozás tekintetében a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Meg kell különböztetni az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szerinti ruházatátvizsgálást a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 306. §-a szerinti motozástól. Míg a ruházatátvizsgálás foganatosításához elegendő az ún. egyszerű gyanú (avagy az Rtv. 30. §-a szerint a fokozott ellenőrzés körében végzett átvizsgálás során annak elrendelése), addig a motozáshoz valamennyi esetben a nyomozás elrendeléséhez szükséges alapos gyanú fennállta

szükséges. További különbség, hogy ruházatátvizsgálás csak az intézkedés alá vont ruházatának és a közvetlen felügyelete vagy rendelkezésére álló csomagjai, tárgyai átvizsgálására terjed ki, míg a motozás a test átvizsgálását is jelenti.

Az Rtv. fentebb hivatkozott 29. §-ának (6) bekezdése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja az ott írt okokból. Az Rtv. 97. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerint az Rtv. alkalmazásában ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy.

A motozás egy büntetőeljárási fogalom: a Be. 272. §-ának (3) bekezdés b) pontja szerint vagyont érintő kényszerintézkedés (a kutatás, a lefoglalás, a zár alá vétel és az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tétele mellett). A motozás fogalmát a Be. 306. §-ának (1) bekezdése tartalmazza: a bizonyítási eszköz, az elkobozható, illetve a vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálása céljából a motozás alá vont személy ruházatának és testének az átvizsgálása. A motozás során a motozás alá vont személynél található bármely dolog is átvizsgálható. A törvényhely (2) bekezdése szerint ezt a kényszerintézkedést a terhelttel vagy az olyan személlyel szemben lehet elrendelni, akiről megalapozottan feltehető, hogy bizonyítási eszközt, elkobozható, illetve vagyoneklobzás alá eső dolgot tart magánál. A motozást elrendelő hatóság az ügyészség vagy a nyomozó hatóság lehet [Be. 306. § (3) bekezdés].

A panaszos által említett testüreg-átvizsgálását a Be. 307. §-ának (3) bekezdése szerint csak orvos végezheti, és a vizsgálat során egészségügyi dolgozó is jelen lehet.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy foglalt állást, hogy (a büntetőeljárás körébe tartozó) motozást nem foganatosítottak a panaszos személyét illetően, illetve nem tartja életszerűnek azt sem, hogy testüreg-átvizsgálást akartak foganatosítani a rendőrök. A Testület megállapítása szerint nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

4) A panaszbeadvány szerint a rendőrök elvették a panaszosról mobiltelefonját, annak IMEI számát megnézték.

a) Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info. tv.) 3. §-ának 7. pontja értelmében a hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes, határozott és megfelelő tájékoztatáson alapuló egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy az akaratát félreérthetetlenül kifejező más magatartás útján jelzi, hogy beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok kezeléséhez.

A fenti rendelkezések egybevetésével megállapítható, hogy bizonyos rendőri intézkedések foganatosítása során lehetősége van a rendőrségnek arra, hogy az intézkedés alá vont személy

hozzájárulása nélkül megismerje és kezelje a rendőrségi intézkedés foganatosításához szükséges személyes adatokat. A rendőrségi dokumentumok szerint a ruházatátvizsgálás során találtak a panaszosnál egy mobiltelefont, amit kérésre kikapcsolt, az akkumulátort kivette belőle. A rendőrök az IMEI számot megnézték, illetve a központon keresztül, a rendelkezésre álló körözési nyilvántartási rendszerben leellenőrizték. A mobiltelefonon lévő adatokat a rendőrök nem is láthatták.

A rendőrség ugyanakkor külön nem adott magyarázatot az IMEI szám ellenőrzésével kapcsolatban (annak jogi indokát sem jelölte meg, a Testület felvilágosítás-kérése ellenére sem), illetve fokozott ellenőrzés keretében történő ellenőrzésre (például azon indokkal, hogy a környéken elszaporodtak a telefonkészülék lopások) nem hivatkozott.

A panaszosi és a rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül abban a tekintetben, hogyan került a rendőrökhöz ellenőrzésre a telefon (azaz a rendőrök elvették a panaszostól, aminek során beletekinthettek a telefonkészülékbe, avagy a panaszos szedte kész a készüléket és a rendőrök csak az IMEI számot láthatták). Ezt az ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így **e tekintetben nem állapítható meg a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának a sérelme.**

A Testület ugyanakkor megállapítja azt, hogy jelen esetben – tekintettel arra, hogy a rendőrség nem jelölte meg az, hogy fokozott ellenőrzés keretében szükséges volt a telefon ellenőrzése – szükségtelen volt az IMEI szám rögzítése. A hivatkozott közlekedési szabálysértés miatt indult szabálysértési eljárás során a mobiltelefonszám rögzítése elegendő, a mobilkészülék IMEI számának ismerete azonban nem. (Az IMEI szám alapján nem lehet a mobiltelefonszámot megállapítani.) Ezt a Testület korábbi állásfoglalásaiban [ld. legutóbb a Testület 148/2019. (V. 9.) számú állásfoglalásában írtakat] már rögzítette.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése sem lehetett a telefon ellenőrzésének jogalapja a konkrét esetben, mivel a ruházat- és csomagátvizsgálásra való felhatalmazás nem terjed ki egy szokásos használati tárgy – időleges – elvételére és adatainak rögzítésére. Amennyiben a panaszossal szemben felmerült volna olyan jellegű bűncselekmény (szabálysértés) elkövetésének gyanúja, ahol kérdéses a készülék tulajdonjoga, úgy sor kerülhetett volna a mobiltelefon visszatartására, lefoglalására, majd az adatainak rögzítésére, azonban a panaszossal szemben ilyen gyanú nyilvánvalóan nem merült fel.

A Testület – az eset összes körülményének figyelembe vétele mellett – azt állapította meg, hogy csekély mértékben sérült a panaszos a tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

5) A panaszbeadvány szerint a panaszossal szemben intézkedő rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy „állj arrébb az autóddal, te büdös cigánykurva”.

A panasz ezen része tekintetében a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára: a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A rendőrök egyezően úgy nyilatkoztak, hogy nem hangzott el a panaszbeadványban írt mondat, és más sértő, obszcén kifejezést sem használtak a panaszossal szemben, tisztelettudóan beszéltek vele. A panaszos azonban idegesen és agresszíven viselkedett a rendőri intézkedés során.

A Testület – az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni 2019. március 21-én foganatosított rendőri intézkedés alkalmával tanúsított rendőri hangnem kérdésében, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

6) A panasz szerint a rendőrök intézkedése a panaszossal szemben diszkriminatív volt: egy kamion is tilosban állt, azonban annak vezetőjét nem vonták intézkedés alá.

A parancsnoki kivizsgálást végző r. őrnagy tájékoztatása szerint a helyszínen más – főleg kamion nagyságú – gépjármű nem várakozott. A panaszossal szemben a rendőrök továbbá a szabálysértés észlelése miatt intézkedtek, részrehajlás nélkül.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélkülség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A Testület a panasz ezen részével összefüggésben hivatkozik az Alkotmánybíróság 44/2004. (XI. 23.) AB sz. határozatában kifejtett álláspontjára: „(...) hogy az alkotmányi tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki, abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem emberi jog vagy alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között.” [44/2004. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2004, 656.] Az Alkotmánybíróság az Alkotmány e rendelkezését ugyan elsősorban a jogalkotó aktusai kapcsán vizsgálta, de az ennek kapcsán felállított követelmények a legtöbb tekintetben – és a vizsgált ügy esetében is – a jogalkalmazókra is vonatkoztathatók. Az tehát a jogalkalmazó hatóságtól is megkövetelhető, hogy bizonyos személyeket, vagy személyek csoportját más azonos helyzetben lévőkkel (alapvető jogukkal vagy más jogosultságukkal kapcsolatosan) összehasonlítva ne kezeljen hátrányos módon úgy, hogy ennek nincs tárgyszerű, kellő súlyú, jogos, igazolható, objektív indoka; illetve a különbségtétel – és ennek módszere – ne legyen aránytalan az elérni kívánt célhoz mérten.

A vizsgált esetben azonban az, hogy a panaszost a rendőrség közlekedési szabálysértés észlelése miatt intézkedés alá vonta, míg a panaszos állítása szerint egy másik járművezetőt nem (még ha igaz is, hogy más is szabálytalanul várakozott) – nem vezethető vissza olyanfajta különbségtételre, amelyből az következne, hogy valamely alapvető jogot vagy más jogosultságot neki a hatóság nem biztosított volna, míg a másik járművezetőnek igen. Ahhoz ugyanis senkinek – sem a panaszosnak, sem más vezetőnek – nincs alanyi joga, hogy szabálysértés elkövetése esetén a felelősségre vonását mellőzzék, még arra hivatkozással sem, hogy esetleg más szabálysértők tényleges szankcionálása elmarad. Ezt a körülményt a panaszos is helyesen észlelte, mikor panaszbeadványában úgy nyilatkozott, hogy a szabálysértés elkövetését nem vitatja.

Olyan körülmény pedig nem merült fel – és ilyenre a panaszos sem hivatkozott –, ami alapján a pártatlan eljárási módra lehetne következtetni, vagy ami alapján a panaszos hátrányos megkülönböztetésben részesült volna, ezáltal tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának megsértésére utalna. Ami a panaszos által sérelmezett különbségtételt illeti, azzal kapcsolatban – attól függetlenül is, hogy alapvető joggal vagy más jogosultsággal nem hozható összefüggésbe – egyértelműen megállapítható, hogy nem valósított meg önkényes megkülönböztetést vagy rendőrségi részrehajlást. Amíg a szabálysértést elkövető személlyel szemben a rendőri intézkedés és a szabálysértési eljárás a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával zajlik, és abban bizonyíthatóan a személyével kapcsolatos, szubjektív, önkényes megkülönböztető mozzanatok nem játszanak közre, addig nem vetődik fel az Rtv. 13. § (2) bekezdésének sérelme. **Mindezek alapján a vizsgált esetben a panaszossal szembeni intézkedés nem ütközik a diszkrimináció alkotmányos tilalmába, a részrehajló rendőri elbánásra hivatkozó panasz megalapozatlan.**

V.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján jelen ügyben azt a megállapítást tette, hogy a rendőrségnek a jogellenes cselekmény észlelése alapján intézkedési kötelezettsége keletkezett, ami miatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga. A panaszos igazoltatása, átvizsgálása jogszerűen történt, amellyel nem sértette a rendőrség a panaszos személyes adatok védelméhez, illetve emberi méltósághoz való alapvető jogát, továbbá megállapította, hogy nem volt részrehajló a rendőri intézkedés. Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján ugyanakkor a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőri hangnem

vonatkozásában, illetve abban a kérdésében, hogy milyen módon került a panaszos telefonja; ugyanakkor az IMEI szám elkérése minden jogalapot nélkülözött, ami a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését eredményezte. A sérelem mértéke ugyanakkor nem érte el a súlyosság azon fokát, ami a Testület súlyos alapjogi sérelmet megállapító állásfoglalását megalapozná.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogyanatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2019. június 13.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné Dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag